

ВІДГУК

офіційного опонента, доктора медичних наук,
професора Заболотнова Віталія Олександровича
на дисертаційну роботу Кошової Ілони Михайлівни
«Плацентарна дисфункція у жінок із ретрохоріальними
гематомами у I триместрі вагітності: діагностика та тактика ведення»,
поданої до разової спеціалізованої ради ДФ 26.613.120
при Національному університеті охорони здоров'я України
імені П. Л. Шупика МОЗ України
на здобуття наукового ступеня доктора філософії
в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина
(наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»)

Науковий керівник: чл.-кор. НАМН України, професор, доктор медичних наук, професор кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика Вдовиченко Юрій Петрович.

1. Актуальність обраної теми дисертації

Проблема плацентарної дисфункції є однією з найважливіших в сучасному акушерстві через постійно зростаючу частоту за відсутності суттєвого зниження перинатальних втрат. Особливу групу ризику щодо розвитку плацентарної дисфункції складають жінки, у яких були ретрохоріальні гематоми у I триместрі вагітності. Останніми роками завдяки широкому впровадженню сучасної ехографічної діагностики зростає частота діагностованої патології у I триместрі вагітності, у тому числі і ретрохоріальних гематом. У той же час, жінки із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності мають високий ризик розвитку різних перинатальних ускладнень, а існуючі лікувально-профілактичні заходи не завжди ефективні.

Не дивлячись на значну кількість наукових публікацій з проблеми плацентарної дисфункції, не можна вважати її повністю вирішеною, особливо в плані ранньої діагностики, а також ефективності використовуваних лікувально-профілактичних заходів у жінок із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності.

Дисертаційна робота Кошової І.М. присвячена актуальному завданню акушерства та гінекології – зниженню частоти плацентарної дисфункції та перинатальної патології в жінок із різними формами ретрохоріальних гематом на підставі вивчення клініко-інструментальних та лабораторних досліджень, а також удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

2. Зв'язок роботи з науковими програмами, планами, темами.

Виконана науково-дослідна робота є фрагментом наукової роботи кафедри акушерства, гінекології та перинатології Національного університету охорони здоров'я України імені П. Л. Шупика на тему «Актуальні аспекти охорони репродуктивного здоров'я жінок, прегравідарної підготовки та перинатальної діагностики в сучасних умовах» (номер державної реєстрації 0117U006095, термін виконання: 2017-2025 роки).

3. Новизна дослідження та одержаних результатів.

Дисертанткою Кошовою І.М. завдяки сучасним методам дослідження та статистичної обробки поглиблені знання про патогенез плацентарної дисфункції та перинатальної патології в жінок із різними формами ретрохоріальних гематом, які полягають у зниженні рівня хоріонічного гонадотропіну людини; плазмового асоційованого з вагітністю білка А; некон'югованого естріолу та альфа-фетопротеїну у I та II триместрах, що корелює з клінікою загрози переривання, передчасних пологів, плацентарної дисфункції, затримки розвитку плода та несприятливими перинатальними наслідками.

Показано, що при рецидивуючій ретрохоріальній гематомі переважає ранній початок (до 32 тижнів) плацентарної дисфункції з високим рівнем затримки розвитку плода II-III ступеня, а також порушення кровообігу як у матковій артерії, так і поєднано з кровотоком у пуповині плода.

Представлено суттєву роль показників гемостазу (рівень гомоцистеїну та Д-димерів) у клінічному перебігу вагітності та перинатальних наслідків розродження жінок із рецидивуючою ретрохоріальною гематомою.

Отримані дані дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із різними формами ретрохоріальних гематом на підставі використання направленої медикаментозної корекції.

4. Теоретичне значення результатів дослідження.

Проведені дослідження дозволяють підвищити ефективність профілактики плацентарної дисфункції та перинатальної патології в жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності на підставі вивчення клініко-ехографічних, гемостазіологічних та ендокринологічних особливостей.

Поглиблене вивчення механізмів дисгормональних та гемостазіологічних порушень в жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності у генезі плацентарної дисфункції та перинатальної патології дозволили науково обґрунтувати необхідність удосконалення алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

5. Практичне значення результатів дослідження.

У рецензованій науковій роботі дисертанткою досліджено клініко-анамнестичні особливості в жінок із різними формами ретрохоріальних гематом та встановлені провідні фактори ризику. Показано вплив різних форм ретрохоріальних гематом на клінічний перебіг вагітності, пологів та перинатальні наслідки розродження. Представлені найбільш інформативні маркери системного гемостазу та ендокринного статусу з метою контролю за ефективністю лікувально-профілактичних заходів у різні триместри вагітності.

Удосконалено та впроваджено алгоритм діагностичних та лікувально-профілактичних заходів у жінок із різними формами ретрохоріальних гематом щодо зниження частоти плацентарної дисфункції та перинатальної патології.

6. Ступінь обґрунтованості та достовірності положень, висновків і рекомендацій, сформульованих в дисертації.

Усі положення, висновки, рекомендації, що містяться в дисертації, науково обґрунтовані, достовірні, логічно витікають із результатів досліджень.

Робота виконана на сучасному науково-методичному рівні із застосуванням принципів доказової медицини. Методики, використані автором в дослідженні, актуальні. Наукові положення, висновки, рекомендації, які сформульовані в дисертації одержані на достатньому фактичному матеріалі. В процесі дослідження було обстежено 140 вагітних в терміни з 6 тижнів гестації і до розродження. Достатня для статистичної обробки кількість досліджень і клінічних спостережень дозволяють вважати отримані результати достовірними. Методи статистичного аналізу, які були використані в роботі, адекватні. Статистичний аналіз результатів дослідження проведений на сучасному рівні, коректно, за допомогою стандартних програм статистичного аналізу. Вірогідність отриманих наукових результатів підтверджена на практиці в основних та контрольних групах. Наведені в роботі таблиці переконливі. Висновки конкретні і повністю підтверджуються результатами дослідження. Висловлені в роботі наукові положення та рекомендації науково обґрунтовані.

7. Оцінка змісту, оформлення та обсягу дисертації, зауваження щодо оформлення.

Дисертація викладена на 152 сторінках друкованого тексту (основний текст розташований на 127 сторінках, список використаних джерел займає 22 сторінки), складається із анотації, вступу, аналізу сучасного стану проблеми профілактики невиношування вагітності, зокрема передчасних пологів, у жінок із ретрохоріальною гематомою у першому триместрі вагітності, розділу, присвяченого методам дослідження і лікування, двох розділів власних досліджень, їх обговорення, висновків і списку використаних джерел, що включає 216 джерел.

Дисертація написана літературною мовою, грамотно. Усі розділи дисертації написані логічно, із дотриманням наукового стилю написання.

Вступ дисертації відображає актуальність досліджуваної проблеми, сформульована мета і завдання дослідження, відображена загальна характеристика роботи.

Перший розділ дисертації містить огляд актуальних літературно-інформаційних джерел, написаний літературною мовою, в традиційному плані, в якому автор розкриває сучасний стан плацентарної дисфункції та перинатальної патології в жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності та можливості профілактики у них плодових втрат.

Другий розділ дисертації – «Матеріали та методи досліджень» – описаний дизайн клінічного дослідження (критерії включення та виключення вагітних в дослідження, клінічна характеристика та розподіл жінок за групами), описані методи загальних та спеціальних клінічних, інструментальних досліджень, включаючи повний опис проведених методик визначення досліджуваних показників. У розділі викладені методи статистичної обробки результатів дослідження та вказано на дотримання етичних норм при проведенні досліджень. Описані методики відповідають встановленим вимогам і протоколам.

У третьому розділі авторкою проведений аналіз клінічної характеристики жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності, дана оцінка факторів ризику на розвиток плацентарної дисфункції та перинатальної патології. Розділ написаний в чіткій, логічній послідовності, достатньо ілюстрований табличним матеріалом та завершується резюме.

Основним розділом роботи є результати власних досліджень (четвертий розділ). В ньому авторка детально провела аналіз функціонального стану фетоплацентарного комплексу в жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності, продемонструвала клінічну ефективність удосконаленого алгоритму діагностичних та лікувально-профілактичних заходів.

Характеризуючи, в цілому, розділи власних досліджень, необхідно підкреслити, що Кошова І.М. провела багатогранні та об'ємні дослідження, які заслуговують на увагу як у науковому, так і в практичному плані. Кожний підрозділ завершується резюме, переліком публікацій автора, які відображають отримані результати.

У розділі «Аналіз та узагальнення результатів дослідження» об'єднано і систематизовано отримані результати дисертаційної роботи, проведений їх порівняльний аналіз, зроблені конкретизуючі висновки та практичні рекомендації.

Висновки, які наведені в дисертації, повністю відображають зміст роботи, зроблені на основі фактичного матеріалу дисертації та статистичної достовірності отриманих результатів, відповідають завданням дослідження та свідчать про досягнення поставленої мети.

Публікації по матеріалах дисертації повністю відповідають вимогам МОН України.

У ході ознайомлення з дисертаційною роботою виникли запитання для дискусії:

1. Які клінічні та ехографічні показники вказують на розвиток ретрохоріальної гематоми у I триместрі вагітності?
2. Який зв'язок встановлено між обсягом ретрохоріальної гематоми та функціональним станом фетоплацентарного комплексу?

8. Повнота викладу матеріалів дисертації в опублікованих працях.

За матеріалами дисертації опубліковано 9 робіт, з них 5 одноосібні статті у наукових фахових виданнях України відповідно до переліку. Крім того, опубліковані 4 тези доповідей в матеріалах науково-практичних конференцій.

Основні положення роботи докладалися і обговорювалися на науково-практичного семінару в форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (21 травня 2019 року, Київ-Черкаси-Кропивницький-Чернігів), науково-практичних семінарах у форматі телемосту «Міжнародні та вітчизняні стандарти надання акушерсько-гінекологічної допомоги» (12 вересня 2019 року, Київ-Одеса-Миколаїв-Херсон; 20 лютого 2020 року, Київ-Дніпро-Кривий Ріг-Запоріжжя; 12 березня 2020 року, Київ-Тернопіль-Хмельницький).

9. Особистий внесок здобувача в одержання наукових результатів, що виносяться на захист.

Ідея проведення дослідження, мета і завдання сформульовані дисертанткою спільно з науковим керівником – Вдовиченком Юрієм Петровичем. Авторкою самостійно проведено патентні та інформаційні пошуки, аналіз наукової літератури, визначено методи дослідження.

Кошова І.М. особисто провела дослідження, збір та аналіз клінічного матеріалу, його обробку, формування досліджуваних груп. Всі клінічні спостереження та обстеження проведено протягом виконання дисертаційного дослідження самостійно, з дотриманням протоколу біомедичного дослідження та підписанням інформованої згоди пацієнта за дизайном, затвердженим біомедичною експертизою.

Аналіз результатів дослідження, їх узагальнення, статистична обробка клінічних та інструментальних досліджень, їх оформлення проведені автором самостійно.

У наукових роботах, опублікованих за темою дисертаційного дослідження в співавторстві, авторці належить провідна роль у зборі клінічного матеріалу, статистичній обробці та аналізі отриманих результатів. Спільно з науковим керівником обговорено та узагальнено наукові положення дисертації, оформлено висновки та практичні рекомендації.

10. Дані про відсутність текстових запозичень та порушень академічної доброчесності (академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації).

За результатами перевірки та аналізу матеріалів дисертації не було виявлено ознак академічного плагіату, самоплагіату, фабрикації, фальсифікації. Розглянувши матеріали дисертації здобувача наукового ступеню доктора філософії Кошової І.М. на тему: «Плацентарна дисфункція у жінок із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності: діагностика та тактика ведення» встановлено, що при комп'ютерному тестуванні електронної форми дисертації та наявних за її темою публікацій через програму

«Anti Plagiarism» та за допомогою системи Strike Plagiarism не виявлено академічного плагіату в наданих матеріалах дисертації. Текст наданих матеріалів дисертації Кошової І.М. є оригінальним.

11. Рекомендації щодо використання результатів дисертаційного дослідження в практиці.

Основні положення дисертації, удосконалений алгоритм профілактики плацентарної дисфункції та перинатальних ускладнень впроваджено у практичну роботу двох лікувально-профілактичних закладів України: КНП «Київський міський пологовий будинок № 2» та КЗ Львівської обласної ради «Львівський обласний клінічний перинатальний центр»

Результати вивчення патогенезу та профілактики плацентарної дисфункції та перинатальних втрат в жінок з ретрохоріальною гематомою у I триместрі вагітності включені в програму лекцій, практичних та семінарських занять та використовуються в навчальному процесі кафедри акушерства, гінекології та перинатології НУОЗ України імені П. Л. Шупика.

12. Відповідність дисертації спеціальності та профілю спецради.

Дисертація Кошової І.М. на тему «Плацентарна дисфункція у жінок із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності: діагностика та тактика ведення» відповідає паспорту спеціальності «Акушерство та гінекологія». Дисертація повністю відповідає профілю спеціалізованої вченої ради.

13. Відповідність роботи вимогам, які пред'являються до наукового ступеня доктора філософії.

Дисертаційна робота Кошової І.М. «Плацентарна дисфункція у жінок із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності: діагностика та тактика ведення», подана на здобуття наукового ступеня доктора філософії в галузі знань 22 Охорона здоров'я за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»), присвячена актуальній проблемі сучасного акушерства, є закінченим науковим дослідженням, яка містить нові положення і нові науково обґрунтовані результати, що, в цілому,

розв'язують важливе науково-практичне завдання – зниження частоти плацентарної дисфункції та перинатальної патології в жінок із різними формами ретрохоріальних гематом на підставі вивчення клініко-інструментальних та лабораторних досліджень, а також удосконалення алгоритму діагностичних і лікувально-профілактичних заходів.

Виходячи з актуальності, об'єму та рівня досліджень, наукової новизни результатів, теоретичної та практичної цінності отриманих даних, об'єктивності та обґрунтованості висновків, беручи до уваги особистий внесок здобувачки, дисертаційна робота Кошової І.М. «Плацентарна дисфункція у жінок із ретрохоріальними гематомами у I триместрі вагітності: діагностика та тактика ведення» повністю відповідає вимогам пп. 6, 7, 8 Порядку присудження ступеня доктора філософії та скасування рішення разової спеціалізованої вченої ради закладу вищої освіти, наукової установи про присудження ступеня доктора філософії, затвердженого Постановою Кабінету Міністрів України від 12.01.2022 № 44, та наказу МОН України від 12.01.2017 № 40 «Про затвердження Вимог до оформлення дисертації», а її авторка Кошова Ілона Михайлівна повністю заслуговує присвоєння наукового ступеня доктора філософії за спеціальністю 222 Медицина (наукова спеціальність «Акушерство та гінекологія»).

Офіційний опонент:
завідувач кафедри «Сестринська справа»
Житомирського медичного інституту
Житомирської обласної ради,
доктор медичних наук, професор

В. О. Заболотнов

Підпис *Заболотнова В.О.* Завіряю
Помічник ректора з кадрової роботи
ЖИТОМИРСЬКИЙ
МЕДИЧНИЙ ІНСТИТУТ
Житомирської обласної ради

Ірина Шеголева